

Posudek na bakalářskou práci Anety Janákové s názvem Pojetí psychologie davu a psychologie revoluce Gustavem Le Bonem.

Studentka předložila kvalitní a vyzrálou práci přehledového charakteru. Daří se jí dostát oběma hlavním cílům, které si vytyčila. Předně českému společenskovědnímu prostředí nabízí základní informace o aspektu díla Gustava Le Bona, jež je neznámé a prakticky polozapomenuté, totiž to věnující se problematice revolucí. Zde pouze nereprodukuje základní teze autora, ale kriticky je reflektuje, především s ohledem na jeho známější dílo, týkající se psychologie davu a davového chování. Čímž se dostáváme k druhému hlavnímu cíli práce, což byla snaha analyzovat, do jaké míry a jakým způsobem se starší autorova koncepce psychologie davu a davového chování promítla do jeho pozdější analýzy Velké francouzské revoluce, potažmo revolučních procesů obecně. Právě zde po mém soudu spočívá hlavní přidaná hodnota práce.

Z formálního hlediska je zapotřebí vyzdvihnout, že studentka na práci pracovala dlouhodobě a systematicky, se školitelem průběžně konzultovala. Dále je zapotřebí vyzdvihnout znalost relevantní literatury a základní orientaci v tématice. Konečně, text práce je dobře stylisticky proveden, je dobře a logicky strukturován, je srozumitelný a pohodlně se čte. Na rozdíl od jiných prací se mi nepodařilo zachytit žádné výraznější překlepy či gramatické chyby.

Otázky pro obhajobu:

1. Teoretici revolucí, zejména tzv. první vlny (například Crane Brinton), bývají kritizováni, že sice sebevědomě postulují obecné zákonitosti revolučních procesů, ale ve skutečnosti více či méně nereflektovaně a implicitně zobecňují mechanismy a vzorce, jež odpozorovali (ať již správně či chybně) u nějaké konkrétní revoluce. Velmi často právě u Velké francouzské revoluce, která je zas a znovu interpretována a reinterpretována. Gustav Le Bon již v názvu svého díla přiznává orientaci na problematiku VFR, nicméně zároveň též onu ambici zobecňovat. Z jaké empirie a na jaké revoluce ve svých analýzách odkazuje? Jedná se dominantně o VFR, nebo do analýz vstupuje též zkušenost s Americkou revolucí a revolucí ruskou?
2. Zajímavé je, že Gustav Le Bon, stejně jako další francouzští autoři po něm (Durkheim, ale hlavně Raymond Aron s jeho tezí o sekularizovaných náboženstvích), tematizuje politickou sféru jako velmi blízkou sféře náboženské (například když hovoří o vůdcích, absolutní pravdě, fanatismu, nepřátelství k jinověrcům, případně též zajímavě rozebírá jakobínské hnutí etc.). Lze nějak souhrnně uchopit a popsat jeho pojetí náboženství?
3. Kam by se mohlo ubírat další bádání nad Gustavem Le Bonem?

Práci hodnotím jako velmi zdařilou, navrhuji hodnotit známkou **výborně**.

Karel Černý, Ph.D.

Na Kokořínsku

13. června 2024